

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Martini Lvtheri Piae Ac Doctae Operationes In Dvas Psalmorvm Decades

Luther, Martin

Basileae

VD16 L 5540

Laudans inuocabo dominum: Et ab inimicis meis saluus ero.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37005

IN PSALMUM XVII

crederet in finem, hic saluus erit. Hæc quinq; Paulus Ro. viij. sed alio ordine
potest credi potest, Neq; instantia, neq; futura, neq; fortitudo, neq; altitudo,
neq; periculum, neq; creatura alia potest nos separare a charitate dei.

Virtutes
actiue.

Sequuntur uirtutes actiue & propulsiue.
Prima est securum seu protector meus, oportet enim inuasurum hostes, esse
tutum, quo tela ignita inimici excipiens possit penetrare & cadere hostes,
deum enim non eget, qui ad refugium currit.

Triturare est
predicare.

Altera est cornu salutis, uirtus ipsa quæ pugnat & uincit, quæ mihi uidetur
esse potestas uerbi siue fiducia prædicandi, sic enim apud Micheam. iij. dicit:
Cornu salutis & tritura filia Zion, quia cornu tuum ponam ferreum, & ungulas tuas
in areas, & cõmues populos multos, & interficies domino rapinas eo-
rum, & fortitudine eorũ domino uniuersæ terræ, Triturare, esse idẽ quod præ-
dicare, Apostolus, i. Cor. ix. pbat, Nõ alligabis os boui triturati, At cornu fer-
reum & ungula æreæ, quid sunt, nisi illud Christi, Ego dabo uobis os & sapi-
entiam, cui nõ poterunt cõtradecere & resistere omnes aduersarij uestri: Itaq;
cornu salutis dicitur, quia hostes superat, & salutem ex inimicis facit, Lucæ. ij.
Sunt qui ex cornu regnũ faciũt, nec id absõnũ est, cum regnũ Christi, nõ nisi
in uerbo ueritatis consistat, hoc uere est regnũ salutis, quod uincit omnia.

Tertia, susceptor meus, seu exaltator meus, id est, in quo super hostes eleua-
tus triumpho, sicut Paulus dicit, Qui triũphat nos semper in Christo. Eo mo-
do dicitur Isa. ix. Et eleuabit dominus hostes Rasin super eũ. Videmus autem
q̃ mira sit uirtus Christi & sanctorum eius, Prior est uirtus passiuæ, quæ passi-
uitate acriuam, ut Paulus dicit, Virtus in infirmitate perficitur, Ita mũdus nõ alijs
armis uictus est, q̃ patientia & uerbo dei, sicut in Isaia. iij. dicit: Et erunt capiẽ-
tes eos, qui se ceperat, & subijcient exactores suos. Et Iohel. iij. Infirmitas di-
cat, quia ego fortis sum. ij. Reg. xxij. huic uersui additur: Et refugiu meum &
saluator meus, de iniuria liberabis me, quod quare in hoc psalmo omissum sit
ignoro.

Patientia
uerbo dei mũ-
dus uincitur.

Laudans inuocabo dominum: Et ab inimicis meis saluus ero.

Vbi titulus, qui dicit, hoc canticũ esse dictum, liberato ab omnibus inimicis
Dauid, & recitatu in persona resurgentis Christi: Certe hic aliud dici nõ põt,
q̃ quod Augustinus censet, totum Christum, id est, Christum cum corpore &
pro corpore suo loqui, quod est Ecclesia, quæ semp uincit, semperq; pugnat,
& superatis præteritis malis paratur ad futura mala superanda. Aut si in perso-
na Christi sitendum est, conuenit hæc intelligi dicta, pro magnitudine affe-
ctus erga deum, quo offert promptitudinem animi sui ad plura ferenda, si de-
us uelit, sicut psal. cvij. Paratu cor meum, deus, paratu cor meum. Et. xxv. Pro-
ba me domine & tenta me, ure cor meum & renes meos. Sic enim liberatus a
malis, & diuinam uirtutem expertus, non aliud cupit q̃ iterum pati, ut iterum
uirtutem diuinam experiat, nasciturq; ex his, quædã mirabilis patiendi sitis,
& inextimabilis fiducia in dulcedine dei.

Ad patientiã
apparatus.

Omnia tamẽ ad nostrã doctrinam scripta sunt, ut per patientiã & consola-
tionem scripturaru spem habeamus. Ideo enim quintuplicem uirtutem patie-
tum, & triplicem agentium descripsit, ut nos erudiret, nihil esse tam malũ, tam
multum, tam magnũ, tam potens, tam diuturnum, quod non quæat uinci per
uirtutem dei, si in eã confidimus, Et tũc potissimum esse locũ sperandæ uirtu-
tis in nobis, quãdo irruunt in nos mala, multa, magna, fortia, assidua, cũ pro-
prium di-

Hh prium di-

prium diuinæ uirtutis sit infirmos, paucos, paruos, imbecilles, pusillanimes, uare, nō solū in malis pœnæ, sed & culpæ, Nā quæ esset dei uirtus, quæ solus onis, cū naturæ contrariū uideat, & omnino desperatū, si irruat nō modo mala, sed multa mala, magna mala, potentia mala, & prolongata mala, Sic etiam Apostolis uidimus, qui mox ut induti erant uirtute, ex alto non solum multos eos insurrexerūt, sed & multi, & magni, & potentes ad nocendum, decemque & ceteros, prolongauerunt iniquitatem suam.

*Tentationes
semper ingruunt.*
Eodem modo, & in quolibet homine operat̄ satanas in quacumque peccatum tentatione, libidinis, iræ, superbiæ, auaritiæ aut cuiuscumque mali, ubi enim firmatum castitatis aut mititatis propositū inuenit, non solū libidinē aut iram contra mouet, sed & uarias species adhibet cogitationū, tum eas magnificas & incredibili astutia efficaces facit, tandē quos nec multitudine, nec magnitudine nec efficacia uincere pōt, sapius assiduitate & tedio uincit, ut fessos sup̄p̄t̄. O stulti & temerarij nos, liberi arbitrij & actuum elicitorum iactatores, quos tantam dormire credimus, nec cogitationes eius, ex his locis scripturæ nobis ostensas, intelligere & prouidere discimus, ac sine pugna, securi solis actionibus bonis salui fieri præsumimus. Non sic impij non sic, hostis adest, multus, magnus, præualidus & infatigabilis, cuius ut multitudinē, magnitudinē, uirtutem & pertinaciā taceamus, simplicem etiā impugnationē nō possumus ferre, nisi dominus fuerit uirtus nostra, cum nos per nos ipsos, citra hostis impetum, ad omne malum proni simus.

*Aurea doctrina
na patiētijs*
Qua autem fiet arte, ut in hac hostili multitudine, magnitudine, potentia, pertinacia, dominus sit uirtus nostra, firmamentū nostrum, refugium nostrū, liberator & adiutor noster: Responderet, Ita fiet, si laudans inuocet dominū, hac enim laudatrice inuocatione, saluus eris ab omnibus inimicis, sicut Ro. x. ex Iohelē. ij. Omnis qui inuocauerit nomē domini, saluus erit, Et Proverb. xviij. Turris fortissima nomē domini, ad ipsam currit iustus & exaltabit. Hæc sane omnium nobilissima est in tribulatione, & tota aurea doctrina, optimūque consiliū, quo ab omnibus malis erui possumus, si in tribulatione poterimus deum iustificare, benedicere, & prædicare, sicut exemplū trium puerorū monstrat, Danic. ij. Deo nostro iustitia, nobis autē confusio, sicut est dies hæc. Incredibile est, quæ efficax sit ista laus dei in periculis remediū, mox enim ut coepertis laudare deū, mitescit malum, crescit fiducia & sequit̄ fidens inuocatio.

*Nō indignādo
sed laudādo
clamandū ad
dominum.*
Cauendum itaque omnibus seruis dei, ne alio modo, uel alio ordine, aut consolari, aut uincere tentent, quæ hoc uersu præscriptum est. Nō primo inuocabis, sed primo laudabis, sunt enim qui clamāt & non exaudiuntur, ut hoc psalmo infra. Clamauerunt, nec erat qui saluos faceret, ad dominū nec exaudiuit eos. Quare quia non laudando, sed indignando clamauerunt, nō dulcem dominum sibi proposuerunt, sed suam t̄m amaritudinem considerauerūt. Ac nemo liberatur a malis, intuendo horrescendoue mala sua, sed superando & inhaerendo deo & eius bonitatem intuendo, sicut psal. xv. uidimus. Prouidebam dominum in conspectu meo semper, quoniam a dextris mihi est, ne commouear. O arduum consiliū & rarum, facere sibi dulcem & laudabilem dominum in medijs malis, & robustius intueri absentē & incōprehensibilem, quæ mala præsentia & illum intueri prohibentia, nō possum satis cōmendare huius optimi uersiculi gratiam & uirtutē, tam apte & significat̄e positis uerbis.

Qui uero

Quapropter ab hac laude domini non incipiunt uincere, sed ad hominum respectu tribulationes, uel ad merita sua conuertuntur seu futura uitae melioris spe in appetunt, non uincunt unquam, quia stat firma sententia: Laudans inuocatus fit ab inimicis suis, & nullus alius, sic superius ex Isaia, xlviij, retulit: Non sustinabo os tuum laude mea, ne intercas. Et Isa. li. Dominus dedit mihi linguam eruditam, ut sciam sustentare eum, qui lassus est, uerbo, Hoc est quod secundo precepto nobis mandatur: Non assumes nomen domini dei tui in uanum. Et oramus. Sanctificetur nomen tuum. Hoc est quod tot laudibus dei hunc dominum glorietur & speret, q. d. sic enim oportet ab amore & laude incipi & inuocari nomen domini. Experiatur modo quisque, & apprehendat laudem aliam quam dei, ubi fuerit male affectus, & sentiet mox releuamen. Nam quous alia consolatio, aut non prodest, aut fallaciter prodest, id est, maxime nocet, immo idem facit, si uel beatam uirginem, aut aliquem sanctum, denique si pium hominem adhuc in terra uiuentem, in nomine discipuli domini laudaueris, tanta est uirtus & benedictio nominis domini, sic Gen. xij, ad Abraham dicitur: Benedicam benedicientibus tibi, & maledicam maledicentibus tibi, qua promissio ne certi sumus, nos benedicti a deo, si sanctos eius benedixerimus, quanto magis si ipsum dominum benedixerimus. Ego fateor me sapius hac ratione leuasse cor meum molestia sua.

Nota bene.

Circumderunt me dolores mortis.
Et torrentes iniquitatis conturbauerunt me.

Hierony. Quonia circumderunt me funes mortis, torrentes Belial terruerunt me, q. Reg. xxij, pro funes, alia dictio est hebraica quam hoc loco, quam Hierony. translulit conturbationes, mihiq; Reuchlin rectius hic, pro funes, collectioes seu cumulos, ut. j. Reg. x. Obuium habebis gregem prophetarum, ut sit sensus, Circumderunt me mors multis & magnis copiis, Vt copiae mortis, componantur cum torrentibus Belial, posteriore parte uersus, ut utrinque magnitudinem & multitudinem malorum exprimat, quae ceu uastis torrentibus, & multis exercitibus irruerint.

Dixerat & docuerat, Inuocandum esse dominum cum laude & amore, ijs, qui ab inimicis salui uelint fieri, iam ita se fecisse recitat, & historiam suam narrat, in exemplum doctrinae, quam dederat, incipiens ab inimicis omnium pessimis & ultimis, morte & inferno. Et licet uerum sit, ipsum David fuisse has poenas mortis & inferni saepius passum, ut crebro in diuersis psalmis confitetur, imprimis psal. cxliij, Circumderunt me dolores mortis, & pericula inferni inuenerunt me, tribulationem & dolorem inueni, & nomen domini inuocaui, Vbi pene eadem uerba, necum sententia, cum hoc loco conueniunt, tamen nos de Christo hanc psalmum cepimus intelligere, sensu interim generali omisso, ideo mortem & infernum Christi hoc loco accipimus.

Hic autem uersus de morte, sequens de inferno loquitur, uterque eandem rem, repetita sententia eloquens, idem enim est, circumderunt me dolores mortis, quod torrentes iniquitatis conturbauerunt me, Et idem, Circumderunt me dolores inferni, quod praecipauerunt me laquei mortis. Ita nos sentimus, non refragantes, si quis haec quatuor uoluerit diuersa facere. Sunt etiam uerba proprie & grauiter posita, Circumderunt, non tantum occurrerunt aut infectati

H ij sunt, sed